No. 1971 Zaterdag 22 October 1921. 38ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Brionplein Overzijde.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Welkomstgroet,

uitgesproken door
Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE, Bisschop van Charadrus en Apostolisch Vicaris van Curaçao,
bij de plechtige ontvangst in de Cathedrale Kerk van Zijne Excellentie Dr. N. J. L. BRANTJES, als nieuwe Landvoogd en Vertegenwoordiger van Hare Majesteit de Koningin.

EXCELLENTIE:

Voor de tweede maal is mij het voorrecht gegund een nieuwen Gouverneur het welkom toe te roepen bij zijn eerste bezoek aan deze Kathedraal. Uit naam der Clergé, uit naam der religieuze Congregaties in deze Kolonie werkzaam, uit naam der 50,000 Katholieken van deze Kolonie, roep ik Uwe Exc. het welkom toe.

Wij allen hebben uwe benoeming met vreugde begroet, zelfs zonder U te kennen, omdat wij overtuigd zijn, dat de hooge Regeering van het Moederland, H. M. onze geëerbiedigde Koningin, geen ander voor het bestuur dezer Kolonie zou uitkiezen dan iemand, die voor zijn gewichtige taak berekend, en met de beste gevoelens bezield is om tot welzijn en bloei der Kolonie werkzaam te zijn.

Toch zult Gij Uwe benoeming tot zulk een verheven post niet zonder aarzelen hebben aangenomen, overtuigd van de verantwoordelijkheid die gij daarmede op Uwe schouders genomen hebt.

Gij moet dus wel een verheven ideaal voor oogen hebben gehad, dat hooger reikt dan alleen uw Vaderland en deze Kolonie.

Ter wille van dat ideaal hebt gij een rustigen werkkring, bij U geheel bekende toestanden, in het Moederland, vaarwel gezegd, om den last van het Gouverneurschap op U te nemen.

Aller oogen zijn op U gericht, omdat allen beseffen, dat van uwe energie en werkkracht voor een groot deel het wèl en wee dezer Kolonie afhangt.

Reeds is U bekend hoeveel er nog ontbreekt aan een eerlijk bestaan voor iederen burger, die werken wil, maar hier geen werk ontmoet. Hoe kan er geluk zijn in de huisgezinnen, zoolang deze toestand voortduurt?

Reeds is U bekend hoeveel er nog ontbreekt aan de zedelijke opheffing van een aanmerkelijk deel der bevolking, en helaas, niet uitsluitend van de lagere rangen der bevolking.

Reeds is U bekend, dat ons volk nog in geen enkel opzicht getreden is in de rechten, door andere volken om ons heen, en nu juist niet van hoogere beschaving en ontwikkeling, sinds lang genoten. Zoolang het die rechten niet geniet, zal ons volk onvoldaan blijven.

Het is voor ons een groote troost te weten, dat Uwe Exc. niet afgeschrikt is voor zoovele moeilijkheden, als U hier te wachten staan.

Maar de grootheid van uw moed maakt Uw taak niet minder zwaar.

En die taak zou U te zwaar vallen, als Gij niet wist, dat Gij kunt rekenen op onze medewerking, ons voorbeeld en ons gebed.

Die medewerking zal ons zooveel te gemakkelijker vallen, omdat onze idealen elkander op zooveel gebied ontmoeten.

Wilt Gij de stoffelijke welvaart der geheele bevolking; wij willen haar ook, en scheiden haar niet van den geestelijken vooruitgang, de bevordering waarvan onze levenstaak is.

Wilt Gij de moreele opheffing der Kolonie; wij hebben niets ongedaan gelaten om die te bereiken.

Verlangt Gij onze medewerking tot de verstandelijke ontwikkeling der bevolking, met alle recht mogen wij zeggen, dat wij de laatsten niet geweest zijn om daartoe bij te dragen.

Vanwaar die overeenstemming? Omdat onze Christelijke Staat het woord van Christus niet ongedachtig is: „De mensch leeft niet van brood alleen."

Was er een tijd waarin de geestelijke belangen der bevolking verwaarloosd werden; de Kerk, waarvan wij de vertegenwoordigers zijn, heeft ze niet verwaarloosd. De Kerk, die van alle tijden is, heeft ook in deze Kolonie haar roeping niet vergeten.

Toen niemand in deze Kolonie dacht aan de opvoeding van den slaaf, ja, die opvoeding zoo niet verboden, dan toch zeer ongaarne gezien werd, begon mijn Doorl. Voorganger, Mgr. Niewindt, met ongeloofelijke inspanning zijn scholen te stichten. Wat dreef hem daartoe? Zijn blik in de toekomst. Zijn vertrouwen in de toekomst. Hij had vertrouwen in de toekomst van Curaçao. Niet omdat hij Mgr. Niewindt was, maar omdat hij een prelaat was der Kerk, waarin de H. Geest woont, die ons volk in Zijn oneindige liefde tot het ware Geloof geroepen heeft, het daarin wilde bewaren en deel geven in de voordeelen der Christelijke beschaving.

Dat deze kolonie zulk een rustige bevolking heeft, dat hier een beschaving heerscht, die gunstig afsteekt bij die van menig groote stad, dat heeft de Kolonie te danken aan Mgr. Niewindt, den eersten Apost. Vic. van Curaçao.

Is het mijn plicht hulde te brengen aan mijn Doorl. Voorganger, het is ook mijn plicht te bekennen, dat mijn taak zooveel te gemakkelijker is dan de zijne door de goedkeuring die de Regeering aan onzen arbeid tot beschaving schenkt en den steun, dien zij daarbij verleent.

En die goedkeuring mogen wij wegdragen der Regeering, de macht ten spijt, die er steeds op uit was, ons te bemoeilijken in de opvoeding van het volk, en het volk van ons afkeerig te maken.

Wanneer ons gevraagd wordt: Wat hebt gij gedaan voor de opvoeding van het volk, gij, bisschoppen, priesters, zusters en fraters? dan kunnen wij antwoorden met fierheid en voldoening: Wij hebben alles gedaan wat wij konden.

Maar niet alleen onze medewerking zeggen wij Uwe Exc. toe, ook ons voorbeeld en ons gebed.

Wij begrijpen onze plicht ons volk voor te gaan in gehoorzaamheid en onderdanigheid aan de over ons gestelde machten, en in trouwe beleving van de wetten des lands, omdat wij gelooven, dat alle macht uit God is.

Daaruit volgt van zelf, dat wij ons volk moeten voorhouden hun plicht, den keizer te geven wat des keizers is.

Ten slotte zeggen wij Uwe Exc. toe ons gebed, opdat de Almachtige en Barmhartige God Uw bestuur zegene, opdat Zijn H. Geest U leide en voorlichte, opdat de jaren in deze Kolonie door U doorgebracht niet alleen de gelukkigste van uw leven, maar ook de vruchtbaarste mogen zijn voor U zelven en ons aller welzijn.

BELASTING-COMMISSIE.

Het rapport door deze Commissie onlangs uitgebracht achten wij van algemeen belang, waarom wij ook meenden het hier in zijn geheel te moeten overdrukken:

1. Bij G. B. dd. 8 October 1919. No. 1169 werd ingesteld de commissie om middelen aan de hand te doen om de koloniale kas te stijven en de financieele lasten van het Moederland ten opzichte van de kolonie eenigszins te verlichten, bestaande uit de heeren A. B. J. Prakken, Administrateur van financiën, als lid en voorzitter, H. Statius Muller, Inspecteur der belastingen, als lid en onder voorzitter, A. A. Boom, Morris E. Curiel, C. G. de Haseth Cz., C. H. Jonckheer Wz, R. S. de Lannoy, Julius L. Penha, A. G. Statius Muller en B. E. van der Veen Zeppenfeldt, als leden en P. L. Gorsira, hoofdcommies ter Inspectie der belastingen, als Secretaris, en bij G. B. dd. 9 April 1920, No. 381, werd aan den heer A. A. Boom, wegens vertrek uit de kolonie, eervol ontslag verleend als lid van deze commissie, onder dankbetuiging voor de aan de kolonie bewezen diensten, en werd de heer W. R. Menkman in diens plaats als zoodanig benoemd.

De installatie had plaats op den 15n. October 1919 door Z. E. den Gouverneur O. L. HELFRICH, waarbij deze nog nader de taak van de commissie uiteenzette, n.l. zoowel voorstellen te doen tot belastingverhooging als tot bezuiniging.

De commissie heeft 21 vergaderingen gehouden, terwijl door de leden onderling verschillende nota's zijn gewisseld. De commissie heeft ook aanleiding gevonden enkele malen den Gouverneur van advies te dienen, o. a. schriftelijk omtrent financieele decentralisatie en opheffing van de polikliniek en van den landbouwdienst en mondeling omtrent de intrekking der buitengewone inkomstenbelastingverordening 1917 en gelijktijdige verhooging van het tarief der inkomstenbelastingverordening 1906, alsmede de verhooging van den gedistilleerdaccijns en het invoerrecht op wijn en bier met gelijktijdige afschaffing van de accijnzen op deze twee artikelen.

2. De commissie, hoewel niet geheel tegen belastingverhooging gekant zijnde, meent voorop te moeten stellen, dat tegenover deze belastingverhooging niet alleen een ernstig streven tot bezuiniging moet bestaan, maar ook meerdere zeggenschap aan de kolonie moet worden toegekend.

Immers de autonomie, zooals die in het regeeringsreglement nedergelegd is, is gebleken een wassen neus te zijn, wanneer de Koloniale Raad niet volledig het budgetrecht heeft.

Men verklaarde dat Art. 104 van het Regeeringsreglement door de Ned. Regeering, waar deze posten, die de lasten van de kolonie verhoogden, op de begrooting bracht, terwijl of de Koloniale Raad deze lasten uitdrukkelijk niet wenschte voor de kolonie, of de Koloniale Raad in het geheel niet gekend was, misbruikt werd.

Men noemde daarbij als voorbeeld de subsidieverleeningen aan de sisalmaatschappij tot zeer hooge bedragen en den eersten termijn voor den bouw van barakken. Daarbij greep de moederlandsche wetgever meerdere malen in, waar het zelfs kleine huishoudelijke zaken betrof, door deze opnieuw op de begrooting te brengen, wanneer zij door den Koloniale Raad ervan afgevoerd waren, of er op te brengen zonder den Raad te hooren.

Men meende, dat de vaststelling bij wet van de begrooting indien tot aanvulling van de koloniale middelen gevorderd wordt eene bijdrage uit 's Rijks schatkist ten doel had te royale huishouding ten koste van anderen te voorkomen.

De houding in deze van de Regeering was echter, waar zij voortdurend voortging met de lasten op te voeren eenerzijds en anderzijds aan te dringen op versterking der middelen, geheel anders.

De commissie kwam tot de volgende conclusies:

Conclusie I.

Uitgaven ten laste van de Kolonie, door de kolonie niet gewenscht, dienen door het Moederland niet gedaan te worden, tenzij het Moederland deze uitgaven *geheel zelf draagt*.

3. Men was overtuigd, dat eene geheele financieele zelfstandigheid van de kolonie, zelfs bij zuinig beheer, toekomstmuziek is.

Immers de huishouding der kolonie, is thans reeds op zulk een voet ingericht, dat op de gewone huishouding zonder ernstige stoornissen in den dienst te brengen, niet zulke belangrijke bezuinigingen kunnen worden aangebracht, dat de ontvangsten de uitgaven zullen dekken.

Men meende, dat in vele opzichten de lasten van het Moederland kunnen verminderen en wel door bezuiniging o. a. op de volgende punten:

a. afschaffing van het militair garnizoen als zoodanig,

b. uitvoering van werken door aanbesteding,

c. afschaffing van de landbouwuitgaven op de Benedenwindsche eilanden.

De commissie is van meening, dat de Koloniale Raad, ter plaatse bekend, het lichaam is, dat de zeggenschap over de uitgaven moet hebben. Verder meent zij er op te moeten wijzen, dat de eilanden der kolonie, die ver uiteen liggen, niet in alle opzichten een eenheid vormen.

Niet alleen echter de afstand tusschen Beneden en Bovenwindsche eilanden — even groot als die van Amsterdam tot Lissabon — maar ook het verschil in aard en afkomst der bewoners sluiten alle gevoel van samenhoorigheid uit.

De bewoners van Curaçao, die in het algemeen goed bekend zijn met Bonaire en Aruba, kennen meestal de Bovenwindsche eilanden niet en voelen er nog minder voor om bij te dragen aan de tekorten op die eilanden.

De Bovenwindsche eilanden zijn klein en schaars bevolkt (het totaal aantal inwoners bedraagt niet meer dan 5500) verdeeld over 3 kleine eilandjes, die weer op zoodanigen afstand van elkander liggen, dat het besturen met groote uitgaven gepaard moet gaan.

De commissie zou die eilanden beheerd willen zien in verhouding tot hun werkelijke beteekenis, d. w. z. men verrichte er geene dure experimenten op economisch gebied.

De Benedenwindsche eilanden op zich zelf vormen één geheel, ook geschiedkundig.

De commissie is van meening, dat bij eene financieele decentralisatie, de begrooting der Benedenwindsche eilanden in de toekomst sluitend gemaakt kan worden.

Hare meening heeft zij bereids nader uiteengezet in een brief aan Z. E. den Gouverneur van Curaçao dd. 6 Mei 1920, waarin o. a. het volgende wordt gezegd.

„De commissie meent het U. E. „niet te mogen verhelen, dat zij den „toestand der koloniale kas ernstig in„ziet. Ondanks het zeer ruim vloeien „der middelen in 1919, namelijk on„geveer f 232.000, meer dan de raming „(na aftrek der inkomsten wegens „verkoop van levensmiddelen door „het bureau van voedselvoorziening, „en niettegenstaande een bedrag van „f 216 200,— van de voor 1919 toe„gestane uitgaven ongebruikt is ge„bleven wegens het niet of slechts ge„deeltelijk uitvoeren van eenige wer„ken, zal, voor zoover thans kan wor„den vastgesteld, de bijdrage uit 's „Rijks schatkist, zonder de uitgaven „voor aankoop van levensmiddelen „mede te rekenen, ongeveer f 663.000, „bedragen, d. i. f 262.000. meer dan „in 1913.

„De commissie begrijpt dan ook heel „goed, dat haar taak buitengewoon „moeilijk is. Zij meent echter, dat het „volgende kan lijden tot verminde„ring van den belastingdruk.

„1. Splitsing der begrooting in:

„*a.* Bovenwindsche- en Benedenwindsche eilanden.

„*b.* Gewone uitgaven en uitgaven „voor de economische opheffing der „kolonie.

„2. Andere werkwijze.

„Wat deze splitsing betreft, zij op„gemerkt, dat de Benedenwindsche „eilanden in welvaart de Bovenwind„sche eilanden verre vooruit zijn en „hier de meeste welgestelden zijn.

„Algemeen is de commissie van „meening, dat bij een financieele de„centralisatie, de begrooting der Be„nedenwindsche eilanden veel eerder „sluitend gemaakt kan worden, aan„gezien verwacht kan worden, dat „er bij de belastingbetalers op deze „eilanden meer animo zal zijn om de „koloniale kas te stijven, wanneer zij „de mogelijkheid zien, om in de „naaste toekomst de begrooting, al„thans van de gewone uitgaven dezer „eilanden, sluitend te maken.

„Gaat men de ingediende begroo„ting voor 1921 na, dan blijkt, dat de „uitgaven voor de Benedenwindsche „eilanden voor genoemd jaar geraamd „zijn op f 1,44,968,—

„Telt men hierbij op het bedrag „van f 590,964,— „dat, naar schatting, van de uitgaven „voor „Kolonie" geraamd, ten laste „van de Benedenwindsche eilanden „komt, dan komt men tot een „totaal van f 2,037,932,—

„Tegenover deze uitgaaframing staat „een inkomstraming voor Curaçao, „Aruba en Bonaire van f 1,008,749,— „waarbij moet worden opgeteld het „aandeel van de Benedenwindsche „eilanden (naar schatting) in de ge„raamde inkomsten voor geheele ko-

onie f 50,000, f 1,058,749,—

f 979,183,—

„Het tekort voor 1921 voor de Benedenwindsche eilanden is dus f 979.183,—

Van dit bedrag is de som van f 190,050 bestemd voor maatregelen tot economische opheffing der Kolonie, als:

„Uitgaven in het belang van de stroohoedenvlechtnijverheid (aandeel Benedenwindsche eilanden) f 13,200.

„Kosten van het Landbouwdepartement aandeel Benedenw. eilanden) f 21.725,—

„Voortzetting van de verbetering van de haven van Curaçao f 100.000,—

„Aanlegkosten van werken in het belang van de waterverschaffing (aandeel Benedenw. eilanden) f 17.125,—

„Kosten van onderzoek naar de mogelijkheid om Willemstad van een drinkwaterleiding te voorzien f 20.000,—

„Kosten van den mijnbouwkundigen dienst (aandeel Benedenw. eilanden) f 18.000,—

f 190.050,—

„De commissie vertrouwt, dat het Moederland steeds bereid zal worden bevonden deze en ook andere uitgaven, die voor de economische opheffing der kolonie mochten worden gedaan en die uitgaven, welke der kolonie, tegen den zin van den Kolonialen Raad, door de Hooge Regeering worden opgelegd voor zijne rekening te nemen.

„Dit aannemende kan men het tekort op den dienst van de Benedenwindsche eilanden voor 1921 stellen op f 979.183, min. f 190.050,— of f 789.133, buiten beschouwing latende de posten, die tegen den zin van den Kolonialen Raad op de begrooting mochten worden gehandhaafd.

„Als men verder in aanmerking neemt, dat er op de begrooting van 1921 voor de belangrijke nieuwe werken, die zeker niet tot den gewonen dienst kunnen worden gerekend, een bedrag van f 271.600,— voor de Benedenwindsche eilanden is uitgetrokken, welke uitgaven in volgende jaren waarschijnlijk veel lager kunnen zijn, vooral als men het systeem aanvaardt om de belangrijke nieuwe werken geleidelijk, naarmate de middelen dit gedoogen, uit te voeren, en men ook rekening houdt met het feit, dat de inkomsten der kolonie, in verband met de reeds plaats gehad hebbende en nog in voorbereiding zijnde belastingverhoogingen en met het te verwachten accres der middelen, in de naaste toekomst belangrijk zullen stijgen, dan komt men van zelf tot de conclusie, dat eene sluitende begrooting voor de Benedenwindsche eilanden op bovenstaanden beperkten voet met grond verwacht mag worden.

„Het heeft der commissie genoegen gedaan uit de rede van Z. E. den Minister van Koloniën, gehouden bij de mondelinge behandeling in de 1ste Kamer der Staten-Generaal van de begrooting voor Suriname voor het dienstjaar 1920, te merken, dat Z. E. een voorstander is van de splitsing der koloniale uitgaven in gewone en in die, bestemd voor de economische opheffing.

„De commissie deelt ten volle de meening van Z. E. De commissie verzoekt U. E. ernstig, om met kracht deze splitsing en ook die van de uitgaven voor de Benedenwindsche en Bovenwindsche eilanden te willen bevorderen.

„Zij is er van overtuigd, dat dan de Koloniale Raad, het uitzicht geopend ziende om een volledig budgetrecht te verkrijgen, krachtig tot het bereiken van het ideaal, „een sluitende begrooting" zal medewerken, in welk streven hij zonder twijfel steun zal vinden bij de belastingbetalers.

„In dit verband neemt de commissie de vrijheid uit het rapport, uitgebracht over den economischen en financieelen toestand der kolonie Suriname, door de daartoe benoemde z. g. Welvaartcommissie, een gedeelte aan te halen, voorkomende op bladzijden 268 en 269, te weten:

„Men kan niet den publieken geest bezitten, waarvan de wetgever in 1865 zooveel goeds, en terecht, verwachtte, zonder dezen na enkele ervaringen op dit gebied te verliezen of wel wrevel te gevoelen tegen eene staatsinrichting, welke dën schijn van zelfbestuur laat voortbestaan zonder het te wezen.

„Een drukkend gevoel van onmacht om zonder hulp van het Nederlandsch gouvernement het geringste te kunnen doen, maakt zich van den besten meester. De meeste leggen zich er bij neder, daar één ander voor hem de lasten draagt. Geen opvoeding tot verantwoordelijkheid, maar kweeken van slapheid en onzelfstandigheid is het gevolg. De berg van de benoodigde subsidie is te hoog, dan dat hij met eenige bijzondere inspanning kan worden geslecht. Het gevoel van onvermogen is door het brengen alleen van militaire lasten op de staatsbegrooting nog niet weggenomen. Wie is er in de kolonie, die denkt in de eerste tiental jaren het subsidie te kunnen missen door den groei der middelen?

„Wat baat het dan, zoo vraagt men zich zonder twijfel in de kolonie af, om door zware belastingen het waarlijk niet overgroote levensgenot van de bevolking te verminderen, wanneer men met alle moeite misschien er in slaagt het subsidie met een tiende of een vijfde te verlagen. Op deze wijze komt er van de stalende werking van het zelfbestuur niets terecht.

„Alleen als het zelfbestuur eén taak word opgelegd, gelegen binnen de financieele en geestelijke kracht, in tijden van nood wellicht tot het uiterste gespannen, werkt het beginsel der autonomie, en dan in alle opzichten heilzaam."

De commissie stelt als resultaat van het hiervoren gereleveerde de volgende conclusies vast:

Conclusie II.

De begrooting dient gesplitst te worden in:

a. Bovenwindsche- en Benedenwindsche eilanden.

b. Gewone uitgaven en uitgaven voor de economische opheffing.

Conclusie III.

De Koloniale Raad dient volledige zeggenschap te hebben over de gewone uitgaven der Benedenwindsche eilanden.

Conclusie IV.

De Koloniale Raad dient te worden gehoord omtrent uitgaven voor de economische opheffing, welke uitgaven ten laste van het Moederland dienen te komen.

Conclusie V.

De Raad dient anders samengesteld te worden dan thans, zoodat een meer opgewekt parlementair leven kan ontstaan.

Bezuiniging.

Als eerste maatregel om tot bezuiniging te komen, diene instelling van een financieraad. Ook in Nederland heeft men begrepen, dat de tegenwoordige manier van werken, waarbij elk departement voor zich zelf zorgt en elk departement eigenlijk zonder eenige controle maar uitgaven doet, niet langer opgaat.

Op Curaçao is deze materie gemakkelijk te regelen, waar de kolonie zoo klein is en dus de uitgaven beperkt zijn. De financieraad zal, zoo stelt men zich dat in Nederland voor, adviezen moeten uitbrengen over belangrijke transacties en maatregelen, waarin de Staten-Generaal niet gehoord kunnen worden, als aankoop van panden enz. en bij de overschrijdingen van beteekenis van de verschillende uitgaafposten.

De commissie is van meening, dat ook hier een dergelijke financieraad zeer nuttig zal zijn, wanneer hij bestaat uit 3 leden, die volledig bekend zijn met de toestanden in de kolonie en vertrouwd zijn met den handel zoowel als met de ambtelijke administratie. Deze raad zal den gouverneur krachtig kunnen steunen in zijn moeilijke taak.

Verder dient een einde te komen aan de uitgaven van het garnizoen, welke uitgaven weinig nut hebben.

Het garnizoen kost Nederland thans bijna f 500 000,— een bedrag, dat beter besteed zou kunnen worden.

Het nut van het garnizoen als zoodanig tegenover een buitenlandschen vijand achtte men probiematisch. Men stelde voor een op militaire leest te schoeien politie, die, geëncadreerd door Europeesche officieren en onderofficieren, ook represief kan optreden; voor eventueele verdediging van Curaçao en handhaving van de neutraliteit za! toch een marinestationschip moeten dienen.

Openbare aanbesteding van verschillende werken.

Eenvoudige werken zouden, naar de meerderheid van oordeel is, goedkooper uitgevoerd kunnen worden door particulieren onder gouvernements contrôle, dan in eigen beheer.

De uitvoering van werken door aanbesteding zou bovendien wellicht het voordeel hebben, dat er langzamerhand enkele betrouwbare aannemers zouden komen, waaraan ook de particulier hier behoefte heeft.

Langer kantoortijd voor de bureelambtenaren.

Men meende vrij algemeen, dat de kantooruren gemakkelijk verlengd konden worden tot 5 uur en in ieder geval tot 4 uur.

Verlenging zou niet alleen komen ten bate van het publiek, maar ook leiden tot besparing van werkkrachten.

Opheffing van den Landbouwkundigen dienst.

De resultaten van dezen dienst, zijn, naar de unanieme meening der commissie, niet van dien aard, dat uitgaven voor dien dienst op de Benedenwindsche eilanden gewettigd zijn.

Beperking van den Openbaren Gezondheidsdienst.

De commissie meent, dat hoe gebrekkig de geneeskundige dienst thans nog is, men toch niet te grootscheepsche plannen moet uitwerken.

Men moet trachten het eenvoudige en bereikbare te verkrijgen, zonder te groote uitgaven. De geneeskundige behandeling der werkelijk armen laat nog zeer veel te wenschen over, hoewel het gouvernement hiervoor veel betaalt.

Het laboratorium voldoet niet aan de eischen, en naar het de commissie wil voorkomen, is de behandeling van de patiënten in de polikliniek voor geslachtsziekteu van dien aard, dat er practisch weinig resultaat wordt verkregen, terwijl de bestede kosten, in vergelijking met hetgeen bereikt wordt, uiteraard hoog zijn.

Ook wat het schooltoezicht betreft, meent een deel der commissie de opmerking te moeten maken, dat men te weelderig te werk gaat en van de Inspectie te veel een bureaucratisch lichaam, in plaats van eene eenvoudige contrôle-inrichting der scholen, maakt.

Naast de kwestie van het schooltoezicht werd de vraag gesteld of geen meerdere concentratie der scholen mogelijk ware, waardoor de uitgaven, die per leerling thans abnormaal hoog zijn, zouden kunnen verminderen. Wellicht zou samenvoeging van Hendrik- en Wilhelminaschool en St. Martinusgesticht en St. Thomas-College mogelijk zijn; hiertegen echter hebben de tegenstanders van coëducatie bezwaar.

Verder is de splitsing in Openbaar en Bijzonder onderwijs, speciaal op de Bovenwindsche eilanden, fataal, volgens een deel der commissie echter zou samenvoeging neerkomen op dwang. Als voorbeeld voor de eerste meening werd aangehaald St. Martin N. G., waarbij op een bevolking van 2,500 zielen en een leerlingental van plus minus 400 voor 6 schooltjes, aan het onderwijs, (bijzondere uitgaven als scholenhouw enz. niet daaronder begrepen) meer dan f 30,000,— wordt uitgegeven (inclusief de salarisverhooging meer dan f 40.000,— of 100,— per leerling, een bedrag, dat zeker abnormaal hoog mag heeten, gegeven vooral de zeer bescheiden resultaten van dit onderwijs.

Omtrent Openbare Werken werd speciaal geklaagd over de schrikbarende uitgaven, door dit Departement gedaan en den kostbaren daaraan verbonden staf. Voortdurend wordt vanwege het Gouvernement geklaagd over gebrek aan geschoold personeel bij dit departement. Men meent dat dit geschoold personeel. dat uit Holland gezonden wordt zonder practische ervaring in de tropen, vaak een beletsel is voor het goed uitvoeren van de meer eenvoudige werken.

Curaçao kan wijzen op vele groote bouwwerken, zoals het militair hospitaal, de quarantaine inrichting en groote particuliere huizen, die zonder geschoold personeel minder kostbaar en toch solide zijn uitgevoerd. De geschoolde krachten, zoo meende men, exploiteeren te veel hun schoolkennis, opgedaan in een land, waar men de eischen noch de prachtijk van Curacao kent, en met de praktijk van hier wordt geen rekening gehouden.

De commissie waarschuwde bij voorbaat tegen een kostbaren opzet van den mijnbouwkundigen dienst. Men verklaarde dat sedert 1880 de eilanden van de kolonie herhaaldelijk door geologen onderzocht zijn, en voortdurend gebleken is, dat geen rendabele exploitatie der nog niet ontgonnen mijnproducten mogelijk is, mede in verband met de kleine oppervlakte der lagen.

Voor wat de watervoorziening van Willemstad betreft, behoort eerst te worden uitgemaakt, of in verband met de bodemgesteldheid aanleg van een waterleiding niet te kostbaar zal zijn, voor men grootsche plannen gaat uitwerken.

Men meenden dat Willemstad misschien voldoende geholpen zal zijn door het bouwen van groote reservoirs tusschen de heuvels van Scharloo en op andere plaatsen.

Tot de volgende conclusies meent de commissie in deze te moeten komen.

Conclusie VI.

Een financieraad dient te worden ingesteld.

Conclusie VII.

Het garnizoen dient te worden opgeheven en vervaugen door een op militaire leest geschoeid politiecorps.

Conclusie VIII.

Tot verdere uitbreiding van de verschillende diensten dieut men na zeer gezette overweging, te worden overgegaan. Grootscheepsche iurichting der verschillende diensten dient te worden voorkomen. Speciaal Openbare Gezondheidsdienst, Openbare Werken, Mijnbouwkundige dienst en schooltoezicht dienen zoo eenvoudig mogelijk ingericht te zijn. Samenvoeging van scholen zou hier gewenscht zijn.

Conclusie IX.

De kantoortijd voor de bureaux dient te worden verlengd.

Conclusie X

Uitzending van technisch personeel, speciaal voor Openbare Werken, dient tot een minimun beperkt te blijven.

Conclusie XI.

De landbouwdienst voor de Benedenwindsche eilanden kan worden opgeheven.

(Wordt vervolgd.)

Curaçaosche Ontwikkeling.

Ingezonden.

Naar aanleiding van het stuk door mij geschreven onder bovengenoemden titel in de *Amigoe di Curaçao* No. 1966 d. d. 17 Sept. d. J. waarin ik protesteerde tegen een artikel in de *Voz di Pueblo* van den 6den Sept: "Gouverneur N. J. L. Brantjes" alwaar de schrijver duidelijk zegt, dat de niet-katholieken de meerderheid vormen van het ontwikkelde gedeelte der bevolking, en dat de andersdenkenden 90% der uitgaven van de Kol: kas opbrengen, verscheen in de *Voz di Pueblo* van 19 Oct. l. l. onder denzelfden titel, een antwoord, waarin de schrijver nogmaals hetzelfde feit aanhaalt en blijft beweren, dat het zoo is.

Als schrijver meent wat hij zegt, moet ik veronderstellen, dat hij nooit verkeert onder het volk waarover hij schrijft. Door mijn dagelijkschen omgang met het volk van Curaçao, ken ik het beter en durf ik beweren, dat het met de ontwikkeling van ons volk niet zoo treurig staat, zooals ik hieronder zal bewijzen.

Schrijver zegt in genoemd stuk, dat mijn bewering hem kinderachtig voorkomt; waarom? dat zegt hij niet. Het is niet voldoende een feit te loochenen, men moet het bewijzen voor den dag komen.

Over het schrijven van iets, dat ik in gemoede weet niet waar te zijn, zal ik maar liever zwijgen, doch het oordeel over de juistheid der bewering overlaten aan het publiek, dat kennis heeft van plaatselijke toestanden.

De bewering, dat de R. K. Kerk haar volgelingen stelselmatig dom houdt, om ze beter onder den duim te hebben, is al vaak weerlegd.

Bestudeer toch de geschiedenis, lieve mensch!

In schrijver's artikel ligt duidelijk de hatelijke bedoeling, ons volk neer te halen en voor onontwikkeld te doen doorgaan, omdat het katholiek is.

Geachte schrijver, er bevinden zich onder de katholieken goede krachten, maar die hun ontwikkeling niet openlijk kunnen toonen, daar zij worden achtergesteld, om hun *kleur*.

Hoe dikwijls moeten wij met teleurstelling hooren, dat een kleurling in den hoek wordt geduwd om een blanke vooruit te brengen, die tot de zoogenaamd *ontwikkelden* behoort.

Ontwikkeling zit niet aan den buitenkant, die zit ER IN; de huidkleur doet er niets toe.

In datzelfde artikel komt natuurlijk ook weer de bewering voor, dat de meerderheid der Katholieken analphabeten zijn.

Weet schrijver wel, dat een analphabeet is een mensch die lezen noch schrijven kan?

Ik heb eens nagegaan, welk percentage van de Katholieken school gaat, en de statistieken wijzen uit, dat ruim 90 % der Katholieke bevolking de school bezoekt; zoodat er nog geen 10 % overblijft die geen onderwijs krijgen.

Ik weet wel, er zijn er die niet lang genoeg op school blijven, om ten volle van het onderwijs te profiteeren; ja, armoede verplicht onzen menschen dikwijls al vroeg hun verdere ontwikkeling op te offeren om wille van het dagelijksch brood. Maar niemand zal toch beweren, dat er ooit een leerling de school verlaat, zonder *lezen* en *schrijven* geleerd te hebben.

We komen dus ten slotte tot nog geen 10 % analphabeten.

Maar het is den schrijver er alleen om te doen de Kerk en haar onderwijs af te breken.

Alvorens te eindigen wil ik nogmaals herhalen, dat wel degelijk de kleur in 't spel is. Dat hebben wij al lang kunnen ondervinden.

Men zegt wel met mooie woorden, dat de man wordt geschat naar zijn gedrag en intelectueeliteit, maar moeten deze woorden met der daad ten uitvoer worden gebracht, o, dan gebeurt er heel wat anders!

Ik wil den schrijver beleefd verzoeken zijn aanval te staken op de Katholieken, die het kalmste en het bezadigste gedeelte der bevolking vormen.

Hernández.

Van het Vaticaan.

Aan onze Eerbiedwaardige Broeders Henricus, Aartsbisschop van Utrecht, en de andere Bisschoppen van Nederland.

BENEDICTUS XV, Paus.

Eerbiedwaardige Broeders.

Heil en Apostolischen Zegen.

In Nederland eene Katholieke Universiteit te stichten, ziedaar een plan, welks verwezenlijking sinds lang te recht het voorwerp was van Uwe vurigste wenschen; want de bekende uitspraak van den profeet indachtig „dat de wijsheid en kennis rijkdom zijn ten heil", hield Gij U overtuigd, dat niets voor Uwe kerkprovincie van grooter nut zou zijn, dan het opgroeiend geslacht zoo op te leiden, dat het, voorgelicht door het Geloof, in alle soort van wetenschappen, goddelijke zoowel als menschelijke, tot hooger vorming zou geraken.

Met de grootste voldoening hebben Wij daarom dan ook de tijding ontvangen, dat Gij thans op het punt staat dat plan ten uitvoer te leggen. Steeds immers plachten de Pausen van Rome in den loop der eeuwen, zoowel tot beveiliging van den godsdienst als tot bevordering der ware wetenschap, edele burchten voor hoogere studiën te stichten of tot rijker bloei te brengen.

Zou het dan ook wel iemand kunnen ontgaan, dat, zoo ooit dan in onzen tijd, het algemeen welzijn het bestaan en den krachtigen bloei van zulke Hoogescholen vordert, in onzen tijd, waarin zich allerwegen een zoo groote vloed van dwalingen baanbreekt, dat met de heiligheid der zeden het geloof zelf der volkeren in het ernstigste gevaar gaat verkeeren?

Elders, niet alleen over geheel Europa, maar ook in Amerika, richtte de weldoordachte vrijgevigheid der katholieke bevolking dan ook sedert lang haar ernstig pogen op het verwezenlijken van dit doel, zoodat men zou kunnen zeggen, dat er nagenoeg geen volk is, bij hetwelk de godsdienst bloeit, en dat welvaart geniet, waar zulke hoogere onderwijsinrichtingen nog ontbreken.

In dezen, wij zouden willen zeggen wedstrijd der volkeren, zullen de Ka-

tholieken van Nederland, die immers door een waarlijk buitengewone geestdrift voor de geestesbeschaving uitblinken, stellig voor niemand onderdoen.

En nauwelijks behoeft vermeld te worden, wat rijke weelde van alleredelste vruchten, daarvan valt te verwachten.

Wanneer immers tal van jongelieden, uitmuntend door deugd en geleerdheid in opeenvolgende rijen het openbaar leven zullen ingaan, bezield met den vurigsten ijver voor de katholieke zaak, dan moeten er, zoo voor de Kerk als voor den Staat zelf, betere tijden gaan aanbreken.

Wilt dan, Eerbiedwaardige Broeders, met alle kracht en één van zin aandringen, om dat werk tot stand te brengen, waaraan zoo groote winst voor uw vaderland is verbonden.

Wij van onzen kant kunnen uw herderlijk pogen niet genoeg prijzen en Wij bevelen uwe Universiteit met den aller meesten nadruk aan in deonbekrompen mildheid van alle welgezinden.

Van God voor U de noodige middelen afsmeekend, opdat Gij dit werk ten spoedigste tot de gewenschte uitvoering moogt brengen, schenken Wij U, Eerbiedwaardige Broeders, en al degeneu, die zich zullen beijveren, U met raad of daad bij te staan, van ganscher harte Onzen Apostolischen Zegen, niet alleen als voorbode van 's Hemels gunsten, maar ook als onderpand van Onze vaderlijke toegenegenheid.

Gegeven te Rome bij Sinter Pieter, het zevende jaar van Ons Pausschap.

BENEDICTUS XV, *Paus.*

Correspondentie.

Philipsburg, den 19en Sept. 1921.

Opheffing der quarantaine te Bluff.

Deze heeft den 12n dezer plaats gehad; bijgevolg hebben 230 arbeiders hun vrijheid terug gekregen om hun geboorteland weer te bezoeken.

Het arbeidsvolk ziet er flink en gezond uit.

Een tropische storing.

Van het Draadlooze Station alhier hebben we den 7en dezer vernomen dat uit Washington is geseind dat een tropische storing ten Zuid-Oosten van Barbados in eene westelijke richting ging; den volgenden dag werd ons Station geseind, dat zij ten Zuiden van Porto Rico was, later kregen we bericht dat de storm ten Noorden van het westelijke punt van Haïti was, en dat binnenkort het weder normaal zal worden.

In onze buurt waaide het flink uit het Zuiden en de Zee was enorm onstuimig. Op het naburige eiland St. Kitts zijn verscheidene vaartuigen door de golven ten pletter geslagen.

Een wrak.

In den namiddag van den 15n dezer omstreeks 5 uur is een witte 4-master (Fransch) onze reede voorbij gezeild. Het schip zag er zoo mooi uit dat men zou gedacht hebben dat het allerveiligst was op zóó'n dek te staan. Eergisteren vernamen we dat de bemanning van dezen Franschen 4-master (schoener) te Marigot gearriveerd is met het bericht, dat zij genoodzaakt waren het schip zoowat 18 mijlen ten Noorden van Sombrero te verlaten. Er was aan boord eene lading van 4600 okshoofden rum. Een paar vaartuigen vertrokken onmiddelijk van Marigot om van het verlaten schip wat buit te halen.

Het schip was op reis van Guadeloupe naar Frankrijk, en op de hoogte van den vuurtoren Sombrero gekomen om gemakkelijker koers te zetten naar zijne plaats van bestemming.

Berichten uit de Kolonie.

Inhuldiging van den Nieuwen Gouverneur.

Zondagmorgen werd Z. E. Mr. N. J. L. Brantjes, begeleid door twee adjudanten, bij de poort van het kerkplein opgewacht door een Commissie van Katholieke notabelen, die Zijne Excellentie vergezelden tot aan de deur der Kathedraal.

Z. D. H. Mgr. M. G. Vuylsteke ontving den nieuwen Landvoogd, Vertegenwoordiger Harer Majesteit, bij den ingang der Kerk aan het hoofd der Geestelijkheid, bood Z. E. wijwater en wierrook aan en liet den Gouverneur het Evangelieboek kussen. Het koor intoneerde *Tua est potentia,* onder welk gezang Monseigneur den Gouverneur naar het verhoogd gestoelte begeleidde, dat als plaats der eere in de Cathedraal voor de Katholieke Gouverneurs steeds gereserveerd werd. De familie had een afzonderlijken bank onmiddelijk daarachter.

Na het zingen van vers en oratie sprak Z. D. H. den nieuwen Landvoogd toe.

De Gouverneur te Caracas.

Bij aankomst te La Guaira werd Mr. Brantjes namens het Venezolaansche Departement Vargas gecomplimenteerd, ook door den Nederlandschen Consul en Harer Majesteits Gezant van Caracas. Daarna werd een tocht gemaakt naar Macuto en Maiquetia, waarna per auto naar Caracas werd gereden. Aan de Hollandsche Legatie werd de lunch gebruikt, daarna had een rit door Caracas plaats met bezoek aan Panteon, het graf van Bolivar en Brion, de Eliptische Zaal etc. Om 4 uur ging het hooge gezelschap weer terug naar La Guaira.

Venezuela en Holland.

De Venezolaansche Regeering heeft de hooge onderscheiding Bolivar 2e klas geschonken aan den Heer J. Beelaerts van Blokland, Buitengewoon Gevolmachtigde aan het Departement van Buitenlandsche Zaken in Nederland, en de 3e klasse aan Mr. J. F. Francois, Voorzitter van het Departement van de Volkerenbond te Den Haag.

Venezuela en Curaçao.

Het Venezolaansch Consulaat op Curaçao is verheven tot Consulaat-Generaal; en de Heer Horacio Leyba benoemd tot Vice-Consul.

Cuba.

Krachtens machtiging uit Nederland ontvangen zal het Koloniaal Bestuur de werklooze Curaçaonaars van Cuba terug laten halen.

Prinses Juliana.

Zondagmorgen tegen elf uur kwam er een sloep in onze haven met acht schipbreukelingen, die zich in dat bootje konden redden, toen de schoener met zout voor Martinique geladen bij de Roques-eilanden verging. Drie dagen lang hebben die menschen op zee gezwalkt, sinds Zaterdag zonder voedsel of eten.

Boletin Comercial.

Don Dario Salas zal de plaats van Don Miguel als redacteur innemen. Onze gelukwenschen en veel succes.

Dankbetuiging.

De bewoners van *Monteberde* betuigen openlijk hun dank aan 't Gouvernement en den Heer Directeur vh Departement van Openbare Werken voor de prachtige verbetering in hun wijk aangebracht.

Bij de vele regens der laatste dagen hebben ze goed kunnen ondervinden welk een ommekeer ten goede er in hun wijk heeft plaats gehad.

Vroeger overstrooming in hunne huizen met veel modder en stank op de onbegaanbare wegen. En nu! droge huizen, droge weg, en prachtige water afvoer.

Regen.

Vijftien jaar is het geleden, dat het ook een week achter elkaar op Curaçao geregend heeft. De nieuwe Gouverneur is al meer dan een week hier en heeft nauwelijks de zon gezien in ons tropenland.

Regen, regen, al maar regen. Er is ± 300 mM gevallen.

De gevolgen buiten: algemeen planten met blijde hoop op oogst. Hier en daar doorbraak van dammen en omvallen van hutten.

In de stad: stilstand van handel, gaan verkeer op straat; stikdonker binnen 'shuis, veel lekkage en eenige gesprongen regenbakken.

Algemeene vreugde en groote dankbaarheid.

Wat doen we er mee?

Het Departement van den Landbouw voor de Benedenwindsche Eilanden zal worden opgedoekt.

Maar deze Landbouwkundige Dienst had de beschikking over het landhuis *Cas Chikito* met bijbehoorende proeftuinen en de Demonstratievelden op Klein Kwartier.

Wat doen we daar nu mee?

Prachtige regens hebben we gehad. Overvloedig zooals maar zelden.

Wat doen we daar nu mee?

Cas Chikito moet misschien beschikbaar blijven voor den waarnemenden Landbouwkundige. Er wordt daar nog steeds gewerkt met een paar man.

Kan er geen voordeeliger bestemming gegeven worden aan dat landhuis met bijbehoorende tuinen? Kan dat niet verhuurd worden ten bate van het Gouvernement.

Maar de uitgestrekte terreinen op Klein Kwartier! Wat doen we daar mee?

Die lagen al grootendeels braak toen er nog een Landbouwkundige was, en zullen, nu deze de Kolonie heeft verlaten, hoogstwaarschijnlijk wel heelemaal niet in bewerking worden genomen door het Gouvernement.

Wat doen we er dan mee?

't Zijn prachtige lappen grond, zeer geschikt voor cultivatie. Afgesloten aan weerszijden van den weg.

Zouden de menschen in de buurt daar niet graag een bod naar doen, als ze wisten, dat die gronden te huur waren om te beplanten, of zelfs als vestigingsplaats? Laten die mooie terreinen toch niet ongebruikt blijven liggen gedurende den regentijd. De Koloniale Kas heeft er een douceurtje aan.

Engelsche Kruiser.

De volgende week zal een Engelsche Kruiser onze haven bezoeken en een zestal dagen hier blijven.

Officieele berichten.

C. L. Rademaker is benoemd tot tijdelijk agent van politie 2e klasse alhier.

Aan den tijd. agent van politie 2e klasse van Cleef is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

De heer P. A. Simon is benoemd tot seiner 3de klasse bij den post voor draadlooze telegrafie alhier.

Aan de tijd. onderwijzeres 3e klasse Mej. S. M. H. Ferguson is tot herstel van gezondheid een week verlof verleend.

Tot opzichter bij den vuurtoren aan de Noordwestpunt van Bonaire is benoemd Frans Nicolaas en tot hulpopzichter bij dien toren Johannes Melano.

Aan den Kolonialen Ontvanger alhier N. K. Thielen is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

De moderne lichtzinnigheid.

Dezer dagen hebben we laten zien, dat de ergernis in kleeding enz. zulke proporties heeft aangenomen, dat ook van vrijzinnige zijde ernstig gewaarschuwd wordt.

Een nieuwe stem heeft zich nu bij de andere gevoegd. In het Weekblad „De Middenstandsbond" schrijft D. Hans, een vrijzinnig journalist, over de vrouw, en de vrouw die in de vrouw ondergaat, o. a. het volgende:

„Als iemand ~~daarop iemand aan~~merking maakt, krijgt hij gewoonlijk een schampere opmerking te hooren, alsof hij zelf verdorven is. Den reine is alles rein, roept men. Jawel.

In het weekblad Uiltje las ik onlangs deze typische uitlating: „Bij de huidige damesmode beginnen we te begrijpen, dat Tantalus heusch niet zoo'n ophef had behoeven te maken van ZIJN lot." De opmerking is volmaakt juist. De onbeschaamde kleeding, waarmee vele vrouwen en moeders zich tegenwoordig in het openbaar vertoonen, is van dien aard, dat zij in den man het sexueele opwekken. Dit hooge woord moet er maar eens uit. De vrouwen staan niet tegenover engelen, maar tegenover mannen van vleesch en bloed, en zij moeten zich niet verbazen, wanneer de geraffineerde en indecente kleeding tot ongewenschte verhoudingen voert. De rol van den verleider wordt omgekeerd en vaak alle schaamtegevoel prijsgegeven."

Het „hooge woord" is er bij ons al lang uit. Maar het zegt toch wat, als een vrijzinnig man, die zoozeer aan de „vrijheid" houden moet, zóó oordeelt.

Na geconstateerd te hebben, dat vrouwen en meisjes in en buiten kantoren vaak tartend en verleidend optreden, gaat hij na hoe allerlei verschijnselen daartoe bijdragen:

„Het tegenwoordig vaak al te ongedwongen strandleven, de veel vrijere en waarlijk niet beschavender omgang tusschen de geslachten, de sexueele en verfijnde ontwikkeling van onze moderne dameskunst, de toenemende neiging tot rooken, — zelfs in het openbaar — door meisjes en vrouwen, het in zeer onbevallige en vaak oneerbare houding achter op motorfietsen zitten: al deze dingen werken er toe mee om de houding van de vrouw tot den man en daarmee de maatschappelijke gedragingen van de vrouw naar beneden te halen, te vergroven en te vertroebelen."

Het vrouwelijke in de vrouw gaat meer en meer onder: ziedaar de tendenz."

Ook deze schrijver ziet maar één uitweg:

De vrouw terug in het gezin.

Brandspuiten.

De lang verwachte motorspuiten zijn aangekomen. Nu nog een brandpiket en geregelde oefening. En dan nooit brand! Toch heeft een brandweercorps meer reden van bestaan dan *Weerbaarheid*.

Verrijs uit uw asch met kaplaarzen rood baadje en helm, met blinkenden bijl en touw gewapend.

MUZIEKUITVOERING.

Programma.

1 Crescent Queen Marche F. Losey
2 Ouverture Italienne F. Zerco
3 Herbstweisen. Walzer E. Waldteufel
4 Fantaisie sur Le Freischutz C. Weber
5 Les Guepes Polka Clodomir
6 Fantaisie Variee sur des Airs Styriens L. Canivez
7 Sara Danza Nislan
8 Dardanella Fox-Trot Bernard

Zondagavond om 7.30 uur Brionplein.

Posterijen.

Onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Gewone stukken:

Carnoson Marchena, Fransekita de Wint, Fr. Talymans (2), David Lobo, Luisa F, Gonzales, Francisco A. Aza, Silvester Janga, Erfilia Kampajan, Alcira Henriquez, Marcelo Suarez, Emilio Nkreder, Jose Manuel Sandies, Dolorita Thyly, The Leanding Wholenale Liquor Dealer. Orsolita Mellando, Virginia Feers, George Witzel.

Bericht aan Zeevarenden.

De Directeur van Openbare Werken brengt ter kennis van zeevarenden, dat op den eersten November e. k. op de Noordwestpunt van het eiland Bonaire een kustlicht zal worden ontstoken, toonende elke periode van 5 secunden 4 secunden rood licht en 1 secunde duister.

NADERE GEGEVENS:

Geographische ligging: 12° 19′ N. Breedte; 68° 23′ W. Lengte.
Zichtbaarheid: gedurende 50 % van het jaar 9 zeemylen; gedurende 90 % van het jaar 4 zeemylen.
Lichtbron: Twee-pits petroleumlamp van 400 H. N. K. sterkte.
Hoogte van de lichtbron: 15 Meter boven hoogwater.
Opstand: ronde steenen toren; grijze cementkleur; 5,50 M hoog.

Het licht is van uit zee zichtbaar van in N. 48° O. door O. Z. en W. tot in N. 288° O. en overigens door land onderdervangen.

Voor vaartuigen dicht onder den wal wordt het licht door den hoogen rotswand onderschept.

Curaçao, den 19n October 1921.

De Directeur voornoemd.

1—3 *Ph. van der Breggen.*

GEBOREN

Aygda Maria

dochter van

Q. L. Rigaud

en

A. S. Peliker.

Curaçao 17 October 1921.

1—3

BUITENLAND.

Indische Kroniek.

De Malabar-opstand, die in Britsch Indië zulk een verontrustende uitbreiding heeft gekregen, is voor Nederland's gezag in ons Indië niet zonder beteekenis.

Zonder te denken aan het bestaan van eenigerlei contact tusschen de Britsch-Indische opstandelingen en onze Indische onruststokers, is het zeer goed mogelijk enkele parallellen te trekken tusschen de revolutionnaire bewegingen in beide Aziatische koloniën.

Wanneer de berichten juist zijn, dan staat de Moplah-opstand onder de leiding van onverzoenlijke strijders voor „Swaraj" of „zelfbestuur", zooals de bekende Grandi er een is, en is zij mede verwekt door Mohamedaansche drijvers en gericht tegen Europeanen en Hindoes.

Dezelfde omstandigheid, dat het verzet van de „overheerschten" tegen de „overheerschers" gesterkt wordt door fanatieke Moslims, kan het ook voor Nederland moeilijk maken om de Indische volkeren langs rustigen weg tot ontwikkeling te brengen, alvorens hen de zelfstandigheid te geven, waarbij Indië door Indiërs wordt bestuurd.

Uit de gebeurtenissen uit Engelsch-Indië valt voor ons veel te leeren.

Evenwel, Nederlandsch-Indië is nog Engelsch-Indië niet.

Het Mohamedaansche deel der Inlandsche bevolking onzer Koloniën is nooit in merg en been Moslimsch geworden. Bij lange na niet gezuiverd van Boedhistische en zelf animistische bijmengselen, kan — ten voordeele van onze bruine broeders — gezegd worden, voor dat specifiek Mohamedaansch fanatisme bij de groote massa weinig neiging bestaat.

Ik kan er bijvoegen, dat de beweringen als zou onze Katholieke Missieactie dit fanatisme bij de Inlandsche bevolking aanwakkeren, in de werkelijkheid nog nooit eenig bewijs heeft gevonden. Integendeel, de ondervinding der laatste jaren heeft het anders geleerd. Onze Katholieke scholen voor de Inlandsche jeugd trekken een toevloed van Mohamedaansche kinderen, die zoo groot is, dat er steeds velen moeten worden afgewezen. Geldt dit voor onze scholen op Java, zoowel de lang bestaande als van de nieuw opgerichte, in het „Onderwijs-Verslag over 1918" werd bij het volksonderwijs op Flores opgemerkt:

„De gezindheid der Mohamedanen inzake het onderwijs door R. K. Missie liet, evenals vroeger, niets te wenschen over."

Meer nog: toen bijv bij de nieuw-opgerichte Katholieke Hollandsch-Inlandsche school te Batavia de leerlingen de boodschap naar huis medekregen, dat de Pastoor met de godsdienstlessen zou beginnen, doch dat geen van hen, wier ouders daartegen bezwaar hadden, deze behoefden te volgen, bleek niemand eenige moeilijkheid te maken en gingen allen — ook de Mohamedaansche — daaraan deelnemen!

Beweringen als hierboven aangegeven zijn in den regel slechts op te vatten als uitingen van de anti-Katholieke gevoelens, welke bij sommige Nederlandsche machthebbers slechts moeilijk verholen blijven.

Het is waar, er ligt altijd een vonk van fanatisme op den bodem van het Mohamedaansche geloof, die reeds zoo vaak is uitgelaaid tot schroeiende vlammen: er is een bestendig element van opstandigheid, dat den Mohamedaan onder „vreemd" gezag onrustig maken kan, maar dit element is in wezen niet anti-christelijk. Bij de behandeling van de motie voor de scheiding van Kerk en Staat in de Volksraadzitting van 8 November 1919, is door den regent van Serang, een der meest markante figuren onder de Inlandsche hootden, woordelijk gezegd:

„De Islam verdeelt de wereld in twee deelen; in het gebied van den oorlog, en Nederlandsch-Indië rekent men tot het gebied van den Islam. Volgens de voorschriften nu is elk niet Moslimsch gezag op het gebied van den Islam een abnormaal verschijnsel en men kan dat gezag alleen dulden, zoolang men niet bij machte is daar tegen te reageeren."

Wanneer dus van dit Moslimsch beginsel gevaar geducht wordt voor de prediking van den „prang sabil" of „heiligen oorlog", dan is dit niet omdat de dragers van het huidige gezag over Moslimsch-Indië christenen zijn — wat zij trouwens als gezagdrager bijna nooit waren! — doch alleen daarom, dat dit gezag niet-Moslimsch is.

Intusschen, dit gevaar op zichzelf behoort — evenmin als onderschat — overschat te worden.

Dezelfde regent verklaarde, dat het „niet mogelijk zou zijn" om „dergelijke denkbeelden in de Nederlandsche Koloniën te volgen"; en al zouden sommige leiders het er op aan willen leggen, het is nog nooit gebleken dat de Inlandsche bevolking, zooals zij Mohamedaansch is, in groote massa warm te maken is voor den gevreesden „heiligen oorlog".

De groote beteekenis van dit Moslimsch gevaar ligt in den steun, dien het geven kan aan het streven der revolutionnair-nationalisten van allerlei slag, wanneer deze — gebruik makende van economische misstanden — de groote massa trachten in beweging td brengen om met geweIddadige middelen Indië „vrij" te maken.

Indië vrij en onafhankelijk! Ziedaar de leuze, die de revolutionnaire leiders als onmiddellijk vervulbaar aanheffen.

In mijn korte beschrijving van de gedragingen den S. I. releveerde ik reeds hare algeheele verpolitieking, waarvan de woordvoeders in den volksraad wellicht ongewild zoo duidelijk, getuigenis gaven. Niet de maatschappelijke opheffing van eigen volk is eerste doel, doch de politieke vrijmaking, het terrugdringen van het Nederlansche zezag,

Reeds lang was het voor ieder, die, eenig inzicht had van de revolutionnaire beweging in Indië duidelijk, dat het vruchteloos zou zijn te betoogen, dat bij oogenblikkelijke terugtreding van den Nederlandschen „overheerscher" de Inlanders er slechter aan toe zonden zijn, omdat zij tot eigen leiding nog niet voldoende bekwaam zouden zijn. De leiders zouden blijven zeggen: „toegegeven, dat wij onze zaken slechter beheeren, maar wij doen het dan in ieder geval zelf".

De groote massa denkt daarover niet na; doch daar het niet uitgesloten is, dat door samenwerking van velerlei factoren, deze revolutionnaire leiders in staat komen om vat te krijgen op de massa, zal een wijs beleid terdege rekening hebben te houden met deze geestesgesteldheie der leiders.

Dat de Regeering voor dit verschijnsel volle aandacht heeft' blijkt uit het „Koloniaal Verslag van 1921", waarvan kort geleden de eerste bladzijden verschenen zijn. We lezen daarin o.a.:

„Dit zich langzaam organiseerend, gewoonlijk met nationalisme aangeduid streven is maar niet zoo uit den grond gewassen. Het is bij ieder volk — zij het veelal onbewust — aanwezig, in wezen niet anders dan het door nieuwere internationale opvattingen in den vorm van *het zelfbestemmingsrecht der volkeren*, *in beginsel als rechimatig erkend verlangen om zich zelf te zijn*, eigen zaken te bedisselen, door eigen mannen, geregeerd te worden."

„Geen volk of het koestert dien wensch, *ook al zou het duidelijk zijn' dat de algemeene toestand daardoor minder werd dan onder vreemd bewind*. Men verkiest ook, wij! men ze nog niet aan de lijve voelde, de nadeelen van eigen bewind boven de voordeelen van het vreemde." Het hier te lande bij elken zweem van ontevredenheid, ook zelfs zonder merkbare aanleiding, telkens weer terugkeerend volksverhaal van den eigen rechtvaardigen vorst van eigen landaard, den "ratoe-adil", die een eigen Rijk zal stichten met verdrijving van alle vreemdelingen, is slechts een voorbeeld uit de ontelbare, die de geschiedenis te zien geeft.'

Tot zoover genoemd "Koloniaal Verslag."

Dat de Regeering in de officieele „Mededeelingen omtrent enkele onderwerpen van algemeen belang" eenige beschouwingsn wijdt aan de karakteristiek der inheemsche volksbeweging, is te waardeeren, doch de strekking dezer beschouwingen acht ik bedenkelijk.

Wanneer de S. I. voormannen met hun volgelingen, evenzoo de N. I. P.-leider Douwes Dekker, en zijne indo's bij hun verlangens een handig gebruik zullen trachten te maken van dat „zelfbestkmmingrecht", dan kan ik dat volkomen vatten. Doch wanneer hierdoor, of althans namens de Regeering dat recht als rechtmatig wordt erkend en later nog eens wordt voorgesteld als een ideaal, „waarvoor een groot deel der menschheid den wereldoorlog heeft gestreden", dan is me dat onbegrijpelijk.

De pogingen om deze „idealen" te verwezenlijken hebben overal elders al verwarring gesticht en moeilijkheden geschapen, waaruit de strijders voor deze idealen zelf geen weg meer weten. Moet dan ondanks de ervaring de Regeering zelf zich bij hare taak bemoeilijken door voedsel te geven aan ontijdige verlangens, waaraan zij in de naaste toekomst zooals aan het eind ook toegegeven wordt, toch niet zal kunnen voldoen?

De vraag is gewettigd, met welke autoriteit de samensteller van dit verslag deze denkbeelden heeft neergeschreven en of de indische Regeering deze beweringen geheel tot de hare maakt. Want wanneer we zien hoe daardoor de beschouwingen over ons Koloniaal beleid dezelfde typische verwarring zijn gaan vertoonen, die we voortdurend duidelijker bij de practische toepassing van het zelfbestemmingsrecht kunnen constateeren, dan voorzien we met angst en vreeze een toenemende wankelheid bij den gang onzer Indische politiek.

Het ligt buiten het bestek van een Kroniek als deze om aan te geven, in hoeverre dit "zelfbestemmingsrecht" afwijkt van onze door eeuwen beproefde Katholieke opvattingen, evenmin kan er hier aan gedacht worden de grondslagen aan te geven voor een Katholieke Koloniale Staatkunde.

Maar een enkele opmerking kan ik wel maken. Wij katholieken, hebben in de eerste plaats te zorgen, dat het Koloniaal beleid gevoerd wordt volgens beginselen, die waarborgen, dat de ontwikkeling der Indische volkeren wordt geleid en doelbewust geleid in eene richting, die met dezer waarachtig belang overeenstemt. Doch daartegenover hebben wij ook te begrijpen, dat de eisch der „overheerschten" om „eigen zaken te bedisselen", — ook al weten zij zich minder bekwaam dan de „overheerschers", — een der uitvloeisels is van het groote wantrouwen dat over de geheele wereld mensch tegen evenmensch opzet, omdat hij iedereen verdenkt eigen zaak te dienen; het wantrouwen, dat slechts kan worden overwonnen, wanneer bij de bepalling der maatschappelijke verhouding de christelijke beginselen van rechtvaardigheid en naastenliefde geldend worden gemaakt.

Zoo komen wij, ook hier, terug op onze waarheden.

Maar het komt er op aan deze duidelijk voorop te stellen, en...... er naar te handelen.

Ook in Indië! *Redbode.*

De Brutale minderheid.

Bij de besprekingen in de laatste weken is reeds dikwijls de vraag opgeworpen waarom inplaats van de leidende militaire autoriteiten destijds afgevaardigde Erzberger met de leiding der Duitsche wapenstilstandsonderhandelingen te Compiègnes werd belast.

Van een bevriende zijde van Erzberger heeft de „Voss. Ztg." het volgende schrijven ontvangen, waarin voor de eerste maal en helaas na zijn dood door Erzberger zelf een antwoord op deze vraag wordt gegeven.

Het verwijt, dat Erzberger gemaakt wordt, n.l. dat hij zich op den voorgrond heeft gedrongen, om met Foch te onderhandelen, is niet steekhoudend.

„Waarom hebben niet deskundigen en meer bekwamen in dit opzicht", zooals gelijk men weet, onlangs admiraal von Scheer vroeg, „de wapenstilstandonderhandelingen geleid".

„Ik heb deze vraag." zoo schijft de zegsman, zelf kort voor zijn dood aan Erzberger voorgelegd en wel wegens de reden dat hij zich het lot van Jules Favres voor oogen moest houden, aan wien de Franschen 't nooit vergeven hadden, dat hij den wapenstilstand van Versailles met Bismarck in 1871 had afgesloten.

„Het is waar, ik heb daar dikwijls aan gedacht", antwoordde Erzberger. „Ik had geen lust den stap zoo zwaar aan gevolgen, te doen. Hij werd mij echter door mijn collega's en door prins Max van Baden opgedrongen tijdens den ministerraad, waarin werd besloten, onderhandelingen aan te knoopen.

Vooraf moet ik zeggen, dat ons door de Zwitsersche regeering was medegedeeld, dat door de entente in geen geval zou onderhandeld worden met een vertegenwoordiger van het keizerlijk regime of van de opperste legerleiding.

In den loop van de zitting kwam prins Max van Baden naar mij toe en zeide: „Erzberger, gij moet u opofferen en die taak op u nemen".

Ik antwoordde, dat ik de Fransche taal niet machtig genoeg was. (Erzberger kon het Frausch wel lezen en schrijven, maar niet goed spreken) en mij niet in staat achtte deze groote verantwoordelijkheid op mij te nemen.

Daarop kwam generaal Groener naar mij toe en verklaarde: „Er is geen oogenblik te verliezen, anders krijgen wij den vijand in ons land. Binnen drie dagen is hij te Keulen en zal hij dez stad verwoesten. Er is anders geen uitweg. Neem gij die taak op uit vaderlandsliefde".

Hierna kwamen nog Groener en Trimborn en drongen er op aan de taak te aanvaarden. Zij zeiden: „Gij zijt jong en wij oud. Wij kunnen de vermoeienissen door de vijandelijke linies niet meer verdragen en daarom moet gij het doen".

Met een bezwaard gemoed in verband met den ernst van den toestand, gaf ik tenslotte toe".

Erzberger voegde er nog bij: „Ik had de hoop, als ik de taak op mij nam, dat Foch op grond van mijn vredesresolutie in den rijksdag van Juli 1917 mij eenige tegemoetkoming zou betoonen. Daarvoor was hij echter niet ontvankelijk. Foch verklaarde dat het Ministerie van prins Max van Baden niets anders was dan een verkapte keizerlijke regeering. Ik moest hem op de eerste plaats van het tegendaarvan overtuigen.

Foch wilde eigenlijk niet onmiddellijk tot een overeenkomst komen, en ik had den indruk, dat hij de zaak op de lange baan wilde schuiven, zonder den opmarsch van zijn leger stop te zetten.

Volkomen ben ik er van overtuigd, dat, had men andere mannen, zulke, die tijdens den oorlog in de diplomatie of bij de legerleiding een actieve rol hadden gespeeld, naar Compiégne gezonden, de onderhandelingen zonder resultaat zouden zijn gebleven, terwijl een wapenstilstand slechts tot stand zou zijn gekomen na een binnenrukken van de vijandelijke troepen in Duitschland. Wat dat zou beteekend hebben hehoef ik u niet nader uiteen te zetten".

Tot zoover Erzberger, maar wil men nu eens hooren hoe de aanhangers van het oude regiem, die in deze dagen zelf zich niet lieten zien of hooren, thans over den dooden Erzberger spreken?

Zoo schreef de conservatieve „Volksstimme" in Neurenberg: „Bij den dood van dezen gewetenloozen avonturier een woord van leedwezen te uiten, zou de laagste huichelarij zijn Konden alle tranen verzameld worden, die door zijn schuld nog in Europa zullen stroomen, dan zou een tweede zondvloed mensch en vee verzwelgen. Het is een wonder, dat thans eerst de kogel den weg tot zijn levensader vond. Zooals één man als 'n fakkel den weg van geheele tijdperken kan verlichten, kan ook één enkele volkeren ten verderve brengen. En dat heeft Erzberger gedaan. Daarom mocht een enkeling zich niet vermeten, de straf aan hem te voltrekken. In naam van het volk naar 't schavot gesleept, met gloeiend ijzer gebrandmerkt en aan de hoogste galg opgehangen te worden, dat was de dood dien Erzberger verdiend heeft". — In Detmold werd juist ergens een concert gegeven dat sterk door Duitsch-nationalen bezocht werd, toen de tijding van den moord binnenkwam. Met oorverdoovend gejuich begroetten de conservatieve dames en heeren deze tijding, en zij dwongen het orkest "Deutschland, Deutschland über Alles" en „O Deutschland, hoch in Ehren" te spelen. Men gelooft met wilden uit Midden-Afrika te doen te hebben, als men zoo iets leest", scheef een democratisch blad.

De H. P. vertelt daarover nog andere merkwaardige bijzonderheden.

Den avond van den dag, dat Erzberger vermoord werd, opende de secretaris der Duitsch-nationale partij een feestvergadering van Duitsch-nationale jonge mannen met de volgende woorden: „Zoo juist lees ik dat de dikke, brutale, lompe (algemeene vroolijkheid, geroep Heil! Heil! sehr richtig) rijksvernieler Erzberger doodgeschoten is (Minutenlang applaus). Wij verheugen ons er over, dat Duitschland bevrijd is van dit schadelijk beest. (Applaus.)

Wij dragen de volle verantwoordelijkheid van deze daad. Het is volmaakt Christelijk als wij onze vreugde daarover te kennen geven, want wat als slecht erkend is, moet verwijderd worden." — In een der Berlijnsche bioscopen werd de mededeeling van Erzberger's dood door een paar dozijn goed gekleede dames en heeren met luid applaus begroet. In Leipzig reden op denzelfden avond studenten in een open rijtuig door de stad, luid hun vreugde manifesteerend en liederen zingend, Het officieele orgaan van het district Lauenburg liet zich als volgt uit: „Wij nationalen treuren niet. Millioenen zullen aan zijn graf staan en hem den vloek van een geschandvlekt en ten gronde gericht volk naroepen." Het orgaan der Duitsch-nationalen in Pommeren schreef: „Onze gevoelens zijn die welke Schiller's Tell vertolkt als Gessler door den doodenden pijl wordt getroffen: „Gij zult ons land niet meer schaden."

Zoo eerbiedigen de Nationalisten den dood van den man, die zelfs door hun held Hindenburg indertijd bedankt werd voor de opofferingen, welke hij zich bij het sluiten van den vrede voor het vaderland had getroost.